

Карпатська Русь

Карпатська Русь Carpatho-Rus

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT YONKERS, NEW YORK AND OTHER MAILING ADDRESSES

Ч.5 ЮНКЕРС Н.Й. 28ГО ФЕВРАЛЯ 1997, YONKERS,N.Y. FEBRUARY 28, 1997, VOL. LXX, NO.5

ЮЛИЯН КОЛЕСАР.

ІСТОРІЯ РУСКОГО НАРОДНОГО ІМЕНІ

«Історія руского народного імени» появляється перший раз в Югославії як повний твір послі більш як дві декади, одколи ей автор, тепер юж покойний, Юлиан Колесар опублікував 1974-го року в Монреалю (Канада).

По образованию і по професії Колесар маляр, артист, але його автобіографічні записки указують, же в молодости його интересовала етнографія Русинів, насамперед, народне мистецтво (орнаментика, ткацтво і вишивки, мальованя на шклі, кераміка і т.д.). При тому його интересовали особови і фамилейни імена. Тота часть його пізнаня - з обсервациі коло себе і переказів устной народної традиції від старших своїй фамилії у своїм ріднім селі Дюрдьові. В своїх зрілих роках Юлиан Колесар, прихильний до народної традиції, звертає увагу на ищи оден інтерес до минувшини свого народу. Через доступну літературу він вивчає історію життя, обичаї і вірованя Русинів. В той спосіб юж была створена фундаментальна підстава до пізнійшого, многолітного систематичного збираня і вивченя материялов до історії руского народного імени. Так повстала тота книжка, до котрой провів свої дослідженя і критично вивів на денне світло записи і документи о народном імени Русинів в давной і недавной минувшині і теперішности, на географічних просторах, на котрих жили і жиють днес поділені численними границями.

Колесар у предисловію своїй монографії ясно і точно розглядає, з одного боку, загальну проблематику етнониміи, важной части ономаатологічних поглядів. Слово о етнічних іменах з аспекту розвою людских дружеств від незапамятних часів на широтах нашої планети, з указаньом многих інтересних приміров.

З другой стороны, указує на специфічність проблеми історії руского народного імени з уваги на історично-політичні обставини. Тоту специфічність, окремішність етнічного імени Русинів, котру Колесар розглядає і доказує на основі ей змісту і значеня, можна

розділити в слідующий спосіб: істориографія, етнографія - етнографічно-фольклорна і мітологічна.

На свій оригінальний спосіб Колесар класифікував зібраний материял, в котром находимо упоминаня руского етнічного імени з указаньом, по правилу, походженя того материялу, відносно жерела і літератури.

Колесар критично і аргументно доказує безглуздость і погибельность українізації Русинів.

Книжка Юлиана Колесара, як то указал в своїм посліслові Любомир Медеші, - "перши предсказователь карпато-русского руху девятдесятих років" нашого віку, што, на жаль, ей автор Юлиан Колесар не дожил.

Проф. др Миляна Радованович.

(Перепечатано в скороченю з газ. «Руске Слово», Нови Сад, 23 август 1996 р.)

Юлиан Колесар: Кошидба 1983. рок

ПОЛЬСКО-УКРАЇНСКЕ ПОЕДНАННЯ

Під таким заголовком газета

американской Польоніи «Nowy Dziennik» помістила статтю, підписану ініціалами С.К., в котрій коротко описани польско-українски відносини теперішного часу. В тій самій газеті і на той самій сторінці поміщено інтерв'ю з проф. Збігневом Бжезінським, в котрім він дає вказівки для України, яку має проводити політику односно Сполучених Штатов. Він так висказався меже іншим: "В стратегічнім інтересі Сполучених Штатов лежить Україна демократична з розвинутом господарком, присутна в європейских структурах як держава партнерска". На питаня: "Яка ест стратегія Сполучених Штатов відносно України?" відповідь была: "Я переконаний, же без України Росія тратит статус імперії, рівночасно, отже, становит о много меншу загрозу для Європи Середной. Геополітична кондиція Середной Європи підлягає трансформації завдяки тривало незалежній Україні, котра станєся з часом державом середно-європейском в повнім значеню того слова. Таким чином, стратегічні можливости Середной Європи будут більши, оскільки від Сходу територія та не буде граничити з потенційно агресивним крайом". Такі сут пляни відносно України і Росії...

О польско-українском поеднаню пишут так: "Під час недавной візити в Варшаві президента України Леоніда Кучми обі сторони запевняли, же в маю (травню) того року юж напевно дойде до підписаня декларації о польско-українском поеднаню. Повинно то статися при нагоді побуту президента Александра Квасневского в Києві.

Стосунки Польци і України сут барз добри - і то офіційни, на уровні інституцій і організацій урядових, як і на тих найнижших безпосередних взаїмних контактах. Пограничний рух ест великий, двосторонна мала торгівля становит поважну, хотяй неконечно нотовану в офіційних статистиках позицію господарчої співпраці межи обома краями; рахуєся также як позиция в індивідуальних бюджетах мильйонів людей по обох сторонах границі.

Польща рішучо і при каждой нагоді піддержує справу України на міжнародном форумі - передовсім ходит тут о принятя до господарчой організації СЕФТА, принятя до Унії Европейской, а также до НАТО. Навіть,

(Продовженя на ст.2)

(Продовження з ст.1)

коли в том послідном случаю не станесе то по першій раунді, то Польща, яко головна іншціяторка украшнских справ на Заході, налягає на том, штоби брати під увагу інтереси Києва у всіх дискусиях о европейской безпеці. Польща ест крайом, котрий впроваджує Україну до Заходу, так як Німеччина впроваджує Польщу до европейских структур.

Очевидно робит то для власного, добре понятого інтересу, але відомо, же найбільш тривала приязнь ест там, де сильні сут вузли взаимних користей. Польща в НАТО чи поза ним доти не буде безпечна, доки не буд безпечна Украшна. А безпечна Україна означає вільну, суверенну демократичну державу, звязану з Польщом і ціли Заходом численними нитками стосунків господаврчих, культурних, політичних і всяких других, котри звязуют тоту державу і витягают з російской зони непосредних впливів. І навіть, коли в недалекій будучности Україна може бути поважним конкурентом Польщі в многих галузях господарки, то однак ривалізація така може привести обом сторонам більше користи, чим евентуальни страти по причині острой конкуренції.

Однак текст декларациі о поеднанно польско-украинском розбуджує огромни контроверсиі. Відомо, же анімозії межи обома народами сягают минувших століть, а з особливом силом вибухли в часі і по Другой Світовой війні. Обі сторони взаімно обвиняются о збродні на своих народах, але - подібно як і в інших случаях - випоминаня собі взаімно кривд не має сенсу. Ліцитація провин, указів і претензий лем дражнит ситуацію і побуджат память давних кривд, а там, де входять в гру сильні емоції, до згоди не дойде.

ПЕКІН ПРОБОВАЛ ОПЛАЧУВАТИ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ БІЛЛА КЛИНТОНА?

ВАШИНГТОН. - "Департамент Справедливости має докази на то, же амбасада Китаю в Вашингтоні пробувала передати Демократичной Партіі грошеви дари перед повторним вибором президента Клинтона в 1996 році", - твердит в виданю «Washington Post» од 13-го февраля. Інформація та може усилити спори односно фінансованя кампанії виборчої демократів.

ОПИТУВАНЯ В СПРАВІ БЕЗПЕКИ В НЬЮ-ЙОРКУ - "ЕСТ БЕЗПЕЧНІЙШЕ, АЛЕ БОІМЕСЯ".

НЬЮ-ЙОРК. - "51 процент опитуваних нью-йоркців уважат, же місто, в котром живут, стало ся безпечнійше в остатних трох роках. 10 процент ест переконани, же стан безпеки погіршился, а 37 процент не видят ріжниць", - подає оголошений в середу, 12-го февраля сондаж, проведений через Quinnipiac College в Connecticut.

65 процент анкетованих признало, же боятсья, што можуть статися жертвами преступства. 81 процент уважат, же преступность все становит "велику проблему" міста.

ПОЛЬЩА ПРОДАЄ ЗБРОЮ ИРАНОВИ

(Тайный рапорт СІА о продажи зброї)

ВАШИНГТОН. - "Польща і кілька інших держав, котри стараются о принятя до НАТО, продає зброю до крайов, находяйщихся на опрацьованом через Департамент Держави листі держав, вспомагающих терроризм", - поінформувал на першой сторінці свого виданя в середу, 19-го февраля, консервативний денник «Washington Times», покликуючися на супертайний рапорт СІА.

"Ест непростиме, же би потенционални члени НАТО висилали мілітарне оборудованя режимам, котрих інтереси ест суперечни з інтересами Сполучених Штатов", - ствердил анонимно представитель Адміністрації на сторінках денника «Washington Times».

Послі денника, кілька европейских крайов, старающихся о членство в пакті, сут замішани в потайни достави зброї до Ирану, Судану, KRLD і Ираку. Фирма зо Словенії замішана ест в достави частей до танков до Ирану, але послі протестов США стримала тот экспорт. Болгария продала до Судану часть оборудованя збройових заведень і ест підозріла о спробу вислания до Ираку частей до МИГ-ов. Інше болгарске підприємство продало Північній Корейі 15 тон вибухових материялов. Польща до сего часу передала Ирану чотири транспорти танков Т-72 на підставі обнимающего также оборудованя і вишколеня персонелю. Остатни достави мали місце під конец липня (июля) минулого року. Слідуючий транспорт танків польской продукції, - як виходит з супертайного рапорту СІА, на котрий покликуєся вишезгаданий денник, - має бути доставлений в серпниці або вересню того року за посередництвом Cenzin, польского урядового підприємства торгівлі збройом. Тот контракт обнимат в основном оборудованя до вчаснійше доставлених танков Т-72.

Cenzin попередно был заангажований в доставі польских танков до Ираку - держави, тепер обнятой межнародним ембаргом на продаж зброї. "Польща", - додає «Washington Times», - "під натиском американских властей згодилася після реалізації теперішного контракту зірвати дальші переговори в справі достави зброї до Ирану. Денник не уточнил в своей статі, чи американски власти знали о тих доставах польской зброї до Ирану.

David Johnson, представитель Ради Национальной Безпеки, відмовився коментувати поодинокі трансакції, рівночасно інформуючи, же Сполучени Штати "континуют закроену на широку скалю акцію, котра прямує до переконаня многих держав, же би

стримали достави зброї і іншої продукції та послуг державам, уміщеним на списку крайов, піддержуючих терроризм".

DENG XIAOPING ПОМЕР

ПЕКІН. - (Рейтер) - Китайски власти поінформували в середу, 19-го февраля, через посередництво офіційальной агенції Xinhua про смерть китайского провідника Deng Xiaoping. Смерть наступила в середу о год. 9:08 вечера місцевого часу, а причиною смерти 93-рочного Deng были - згідно з офіційальним комюніке - комплікації, звязани з хворотом Паркінсона і запаленя легенів.

Инициатор програми модернізації Китая, котрого реалізація довела до теперішних господарчих sukcesів краю фактично не появлялся публично від 1994 року.

КИТАЙ В ЖАЛОБІ

ПЕКІН (РАР, Reuter). - Погребний Комітет, котрий нараховує 459 членів, на чолі з президентом Китайской Народной Республики Jiang Zemin, рішил в четвер, 20-го февраля (лютого), же жалобні урочистости в память китайского провідника Deng Xiaoping одбудутся 25-го лютого в Народній Палаті (резиденції Парляменту в Пекіні). В четвер почалася 6-денна народжна жалоба.

"Погребні урочистости не предвидят виставленя помершого на публичний вид. Возможность віддати послідну почесть одбудеся юж послі кремації", - рішил Погребний Комітет.

Урочистость жалобна з участю 10 тысяч запрошених осіб, буде трансмітована в краю через телевізію. До Пекіну не запрошено нікого з заграничних представителів. Рівнож загранични кореспонденти не будут допущени до передачі перебігу урочистостей. В день похорону в цілом краю будут трубіти всі сирени фабрични, колійови і корабельни.

НЕЛЕГАЛЬНИ ЖЕНЯТСЯ

(Спосіб на "зелену карту")

НЬЮ-ЙОРК. - Входячи в життя 1-го апріля (квітня) заострени закони еміграційни визвали паніку серед нелегальних емігрантів, котри прискорено женятсья з горожанами Сполучених Штатів. В Нью-Йоркской метрополії від кількох тижнів уряди цивільного стану сут заповнени людьми, котри лем через шлюб з Американом або Американком можуть найкорше урегулювати свій статус еміграційний в США.

Зріст числа заключених супружеств настав в прошлом місяцю. На Мангатені

(Продовження на ст.3)

(Продовження з ст.2)

присягу зложило 2109 пар, што становит 88 процент більше як в січні 1996 р. Тимчасом о 118 процент збільшилося число супружеств в районі Квинс.

Адвокати еміграційни остерігают, же супружество не гарантує отриманя горожанства Сполучених Штатов. Дозволяє натоміст на зложеня просьби о сталий побут. "Зелену карту" отримується звичайно по двох-трох роках супружества.

ALBRIGHT В МОСКВІ

МОСКВА (РАР, Reuter). - Американский Державний Секретар пані Madeleine Albright прибула в четвер, 20-го февраля (лютого) по полудню до Москви. Свою візиту розпочала від огляду Даниловского Монастиря, де стрінулася з Патріархом Московским і Всея Руси Алексием II.

В годинах вечірніх мала розмови з прем'єром Віктором Черномирдіним і міністром закордонних справ Євгенієм Прімаковим.

НОВИЙ АМЕРИКАНСКИЙ РОЗВІДУВАЛЬНИЙ ЛІТАК

ВАШИНГТОН. - "Новий американский розвідувальний літак без пілота, оперуючий на великій висоті і спосібний до перебуваня 42 години в повітрі, пролітаючи понад 25 тисяч кілометрів, буде перший раз задемонстрований в четвер, 20-го февраля", - заявив Пентагон.

"Літак "Global Hawk", конструкції фірми Teledyne Ryan Aeronautical, важит 10,9 тон, ширина крил - 38,6 метрів", - поінформувал представник Пентагона Kenneth Wason.

Розвідувальни урядження, в котри входят радарны системи, електрооптичні і на підчервень літак призначений в першу чергу до реалізації "місії далекого засягу".

Після представителя, презентація літака одбудеся в четвер в San Diego в Калифорнії.

ТЕРРОР НА "ДАХУ СВІТА"

(Палестинец стріляв на обсерваційном террасі)

НЬЮ-ЙОРК. - В неділю, 23-го февраля, коло 5-ой год, по полудню старший чоловік одкрив огонь на 86-ом поверсі Empire State Building в Нью-Йорку з півавтоматичного пістолета до оглядаючих панораму міста людей. Повстала шалена паніка. Люде кинулися до виходу і до приміщення за шибом. В перестрахи подоптано кількоро дітей, в

тому, поважно кількамісячну дитину. На місці згинула одна особа, вісім было ранених. В справі стрілянини "на даху світа" тревае розслідуваня.

Террорист, 69-рочний Алі-Абу Камаль - палестинец, застрілив 27-рочного музика з Даниї Криси Бурмейстера, котрий, як говорят його приятелі, мав в коротком часі стати вітцем. Тяжко ранени - оден в голову, два инши - в шию - три мужчини: 27-рочний Метью Гросс з Коннектикат, знакомиий забитого з Даниї, а также, 52-рочний Аргентинец і 30-рочний Швейцар. Их стан оцінено в понеділок яко критичний. Камаль ранил легше меже иншим французске супружество і жителя Бронксу, котрий был пострілений в рамено.

Камаль поповнив самогубство, стріляючи собі в голову. Не удалося його вратувати, помер в шпиталю по п'ятьох годинах.

Бурмистр Йью-Йорку Рудольф Джуліяни, складаючи співчутя родинам жертв і висказуючи глибокий жаль по причині трагічного інциденту, сказав в часі пресовой конференції, же на разі нема жадних причин до страху перед запланованом і режисерованом акційом ислямских террористов. "Вшытко указуе на то, - сказав Джуліяни, - "же Камаль діяв одиноко і же был психічно ненормальний".

ALBRIGHT В ПЕКІНІ

ПЕКІН (РАР, Reuter). - "Доказом сукцесу подорожи державного секретаря США Madeleine Albright до Пекіну може бути то, же взагалі дошло до того - на оден день перед похороном провідника Китаю Deng Xiaoping", - ствердил оден з заграничних дипломатів.

Пані Albright прилетіла до Пекіну в кілька годин по кремації тлінних останків патріарха китайского на цминтарю Babaoshan. Ей візита по причині похорону была скорочена до неповних 24-х годин і по причині китайской жалоби не супроводилася нормальними прийняттями.

Державний Секретар США назвала відносини Америки з Китаєм "ключом до стабілізації" і заклика своїх розмовців до дій в напрямі поправи в области прав людини, але сказала, же розуміє, же такий процес вимагає часу. В бесідах з китайскими провідниками день перед головном траурном урочистостьом в память Deng'a пані Albright указала на то, што ест подібне в підході США і найбільш многолюдного краю світа до меженародних справ.

Дійствія Китаю в области прав людини сут одним з найтрудніших проблем, котри стоять перед панею Albright і ей собесідниками в Пекіні, а представителі американской делегації старалися розвіяти надію на серйозний поворот в відношенях, при найменш при нагоді той короткой візити шефа дипломатії США.

БУВШИЙ КОРОЛЬ РУМУНИИ МИХАИЛ

БУКАРЕШТ. - Живучий в Швейцарії, бувший король Румунії Михайл одзискал румунске горожанство, котрого был позбавлений в 1948 р. тогдашним комуністичним провідником краю Грозом. Рішеня в той справі прийняв в Букарешті уряд Victoria Ciorbei.

УВАГА!

Даеся знати, же Рочний мітинг одділів Лемко-Союза 6 - 1 в Клівленд одбудеся 16 березня (марта) о годині 2-й пополудни за адресом:

Denise Romanovich, Rec"у. Sec"у.
3718 Germaine Avenue
Cleveland, Ohio 44109

Будут барз важни справи до рішеня, включно вибори правління комітету. Просится всіх членів прибути на мітинг.

Михаил Гасич, председатель.

КОМПРОМІСУ НЕ БУДЕ

(Клинтон потверджує волю поширеня НАТО)

ВАШИНГТОН. - Президент США Билл Клинтон потвердил 24-го февраля свое наміреня побільшеня НАТО на схід в часі липневого (июльского) верха в Мадриді, запевнюючи, же не піде на "компроміс" з Москвом в той основной точці. Борис Ельцин, президент Росії, противник побільшеня НАТО о краї бывшего східного блоку, висказав переконаня, же встріча на верхах з президентом Клинтонем 20 і 21-го марта (березня) в Хельсінкі допроводит до угоди в справі Атлантичного Союзу.

КРАДЕНЕ ЗОЛОТО

НЬЮ-ЙОРК. (РАР, AP). - Американский сенатор Alfonse D'Amato звернувся до Испанії о розчисленя ся з золота вартости 137 мільйонів долларів, украденого нацистами і перевезеного до того краю з Швейцарії під час Другой Світової війни.

ЖЕРТВУЙТЕ

НА ПРЕС-ФОНД

"КАРПАТСКОЙ РУСИ"

ЩЕДРО!

Микола ЛЕОНТІЙОВИЧ УСТИЯНОВИЧ

» 1811 — 1885 «

Микола Леонтійович Устіянович народився 7 грудня 1811 р. у сім'ї бурмістра містечка Миколаєва на Львівщині. Після закінчення місцевої початкової школи М. Устіянович продовжував освіту у Львові у нормальній школі, а потім у гімназії. Чутливий і запальний юнак захоплювався патріотичним ентузіазмом польської молоді на початку 30-х років.

З 1834 р. по 1838 рік М. Устіянович учився у Львівській духовній семінарії. Висвятившись на священника, був адміністратором у с. Волкові біля Львова, а згодом переїхав на парафію у гірське село Славськ, Стрийського округу.

У 1836 р. М. Устіянович написав свій перший вірш «Сльоза на гробі М. Гарасевича», який завдяки його народній мові був схвально оцінений семінаристами і спричинився до його знайомства з М. Шашкевичем. Репресії, що їх зазнали творці «Русалки Дністрової», насмішки недругів народної мови знесмілили молодого поета, і до 1846 р. він майже нічого не писав.

Тільки 1848 рік розбудив М. Устіяновича: він став одним із ініціаторів скликання і душею «Собору учених руських» у Львові, на сторінках перших українських газет «Зоря галицька», «Галичо-руський вісник» (деякий час М. Устіянович був її редактором) помістив свої кращі поетичні і прозові твори:

ЗГАДКА ЗА МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА ВО ВІЧНУЮ ЕГО ПАМ'ЯТЬ

*Кому язик свій, своя земля мила,
Тот жальям нашим не подивує.*

Три яри-м глядав, ожидав три яри,
Чи яка цвітка пораночком мая,
Хотяй маленька, смиренна, дрібная,
Блідного личка, независной твари,
Не взійде на твоім гробі;
Або звук струни сумраком вечернім,
Ударен скромно братньою рукою,
З-над Дністра, Сяну родимцям сіверним

Гомоном жалю, журною думою
Не подасть вістки о тобі.

Но дармо-м глядав і ожидав дармо,
А в серці гадка, лице паленіє:
Де ж руські діти?.. Надармо, надармо
І третьой яри сонце вечеріє,
А за тя ніхто не скаже!
Ніхто сусідам вісті не дасть знати,
Якое серце земля привалила,
За яким сином плаче руська мати,
І на хрест святий, де твоя могила,
Віночка ніхто не зв'яже!..

А ти почесі, пам'яті і згадки,
О Маркіяне, так достоїн всюди!
Оден з-меж тільки руських чад громадки
Припав-есь серцем матері до груди,
До руської землі, коханки;

«Старий Єфрем», «Месьть верховинця», «Страстний четвер» та ін.

У 1850 р. з переходом редакції «Вісника» до Відня М. Устіянович повернувся до Славська, продовжуючи надсилати свої твори до багатьох українських видань. В 1861 р. був обраний послом до крайового сейму. Відірваний від громадсько-культурного життя, обтяжений великою сім'єю, М. Устіянович останні двадцять років життя поступово згасав як письменник. На зміну поетичній, часто пісенній мові, яку Устіянович так високо підніс у своїх кращих творах, прийшло штучне «язичіє».

Помер М. Устіянович 3 листопада 1885 р. на Буковині у м. Сучаві, куди він переїхав 1870 р. «Не послідню силу,— писав у некролозі І. Франко,— покрила буковинська земля... умер один із перших будителів нашого народного духу, друг Маркіяна, «Соловейко», як звали його молодші товариші, умер, залетівши на старості літ на чуже поле, забажавши співати «по нотах».

М. Устіянович щиро любив свій рідний народ. У часи розквіту творчих сил він створив не один хороший твір народною мовою і цим заслужив шану у нащадків.

Свої твори письменник підписував: Николай з Николаєва; Дротарь; Наум; Н. з Н.; Н. У.; Ъ.

І, залишивши сусідські ниви,
На власній дикій, відвічній пустири
Цвіту і воні глядав-есь сквапливе
На благовісник безнадійной яри
Для красной діви Дністриянки.

Як рання зіздка на неба востоці,
Що ясній днинці досвіт розвиває,
Як воздух мая, що по земнім стоці
Радість, довольство, життя вигриває
Очарованя світ милий,—
Так ти жаркою чувств твоїх весною
Дихнув утіху в наші оболони,
Так ти лучею зіздочки ранньою
Розсвітом шибнув попід небосклони,
Дністровій днинці тоскливій.

Єдина гадка була в серці твоім,
Гадка, якую меж мира товпами
Ангел завіта ясним крилом своїм
В груди молодця заледво віками
Возбудить і в жизнь, і в силу;

Гадка блаженна, небесная, свята,
Зірочка світу, честі, долі, миру,
На руськім небі, де темна затрата
І чад останки, і прадідну віру,
І мову губила милу.

(Продовження на ст.5)

(Продовження з ст.4)

В тій гадці жив-єсь, віддихав-єсь нею,
В ній твоє щастє, печалі, надії,
Снів наповиди, і радощі з нею,
І тая тоска, в котрій боліє

Піснь твоя золотокрила:
Як ова птиця, що так без устанку
То раз сумує, то знова співає,
І знов весела, і знова думає,
То вечерами, то в просону ранку,
Яко би в пісні умерти хотіла.

Тямлю ще добре, — бо якими ж літи
Хвильочки тії мож запам'ятати? —
Коли-сь яв думи нашії нам піти
І руської мови красу розвивати
В ясненьких барвах і силі,
Що ще донині тяжкими судьбами,
Сльозою плече свої немовлята,
Як би від бога і людей заклата
Думати глухо літами, віками
На німій чорній могилі.

Тогди, о боже! як же то жаріла
Блідність уст твоїх, палало личенько,
Жалем, думою душа розгоріла,
В небесні двори далеко, бистренько
Несла гадочки печали.

І мольби несла за Галича-неньку,
За її тоскаво задумчиві доні,
За сини милі, цвіт, красу давненьку,
Що днесь в сестричній яліє короні,
Відломок народної хвали.

А нам як любо, як солодко було
Той родим голос руським серцем пити!
В яким дитятко дні щастя проснило
І в яким нині так солодко снити,
Мов медом віє дуброва;
І де так мило душу колисати,
Азбуку гадок, чувства і подобі,
Грудьми поену матерної утробі
З безодні серця на світ розвивати,
В цвіточках пісні і слова.

А днесь... о братя, розбилися стіни
Красного серця, душі величавой!
Змовкли груди, чувства онімели,
Загасло сонце зрінички тоскавой,
На устах печать холодна!
Ніт Маркіяна, молод соловія,
Пророка честі, слави предитечі!
Розбилися стіни, загибла надія.
З вихром, що в поле сухим листом мече,
Яр пошуміла народна.

Судьбо небесна! Чи ж руській дитині,
Тій нещасливій сироті на світі,
Що в глухій сонце узріла годині,
Німій і темній зістатись навіки?..
І мов за тяжкую злобу,
По трудах тільки і тільки недолі
На цур ся своїм сестрицям лишити?
І залюбившись в духовій неволі,
Сором жебрачий на чолі носити,
Прочуняти¹ свою добу?!..

Ото могила!.. Хто ж днесь так довольно
Гадочки наші волшебними руки
Роздзвонить любо, красаво, удольно,
В м'ягенькі, гладкі, плеканії звуки?
Хто сором зірве нам з груди?

А его мати руськая родила,
З думочок руських коліску звивала,
Руськое серце під головку клала,
Руськими гадки, душею поїла,
Кормила руськими груді!..

О Маркіяне, небесний звістуне!
Будь-кудась нині на воздухах хмари,
Чи в лучах сонця, чи в полисках луни,
Чи в зорі ранній, чи вечірній згари,
Чи в звіздах світа границі,
Я нині смутно на твій гріб ставаю,
І на хрест божий, мира упованя
Печальну думу, жаль мій возвіщаю,
Братнії сльози, матерне риданя
І згадку руської землиці.

О прийми радо, прийми, друже милий,
Сей первісночок мого думаня!
Твоє то зерно, твій труд печаливий,
І в дар печальний вірна чувствованя
Тобі го назад складаю.
І тим не дбаю, аж ся хто поглумить
З товпи враждебной над тими сльозами:
Знайдеться серце, що мя порозумить,
І над Лабою, над Порогами²,
І там на стінах Дунаю.

ДУМА МАТЕРІ РУСЬКОЇ

Ото дитинка! Як день божий красна,
Як лебідь біла, як зірничка ясна;
В синім її очку небо вечоріє,
В рум'янім личку цвітка паленіє.
На чолі гладким ум ся розвиває,
В тепленькім серці світ-утіха грає.

Над дитинкою сидить руська мати,
По блідих устах, по журбі спізнати.

Сидить, склонившись, як берізка біла,
Над ягідкою, руки опустила
Та й руську думку стихенька, злегенька,
З щирої груді, з вірного серденька
До сну дитинці так мило співає,
Мов то з-за моря леготь повіває.

Бідна невісто! Печальна мати!
Ой лиши з-руська дитинці співати!
Бо руська думка — сумний хрест на гробі,
А руська мова — сором на подобі,
А руське серце — туга степовая,
А руська доля — сирота німая.

Колись, хто знає, очнеться добою
Син твій спросоня, занудить собою,
Глянє по світі, заллєся сльозами
І гадку верже лісами, вітрами:
Бодай-то руської думочки не знати,
Серця не чути, долю переспати!..

ДО ПЕРЕМИШЛЯН

Перемишляни, Володаря¹ діти!
Краснії щепи винниці Івана!²
Для вас збирає золотії квіти
Мати Галича, столиця Романа³.
На вас глядіють Трємбовлі розломи,
Земля Василька⁴, героя сліпого,
На вас Льва кротка гордії хороми,
Чудуясь, з тина позирають⁵ свого.

О чесні діти, праві сини Руси,
Святої Русі, Русі возлюбленної!
Перед лицем вашим враждебні союзи
Щезнуть, як п'ятьма в згарі полуденної.
А як не згине насильність толпава,
Як розіллється терпливості мірка,
Знайдеться скоро козацькая слава,
Знайдем Богдана⁶, знайдем Владимирка⁷
І поспитаєм: чи я ту землиця?
Чи я ту мати? Чи я ту столиця?